

Bergvesenet

Postboks 3021, 7002 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr BV 1011	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering Trondheim	Gradering Åpen
Kommer fra ..arkiv	Ekstern rapport nr NGU Bergarkivet 612	Oversendt fra	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:

Tittel

Befaringsrapport Thors gruve

Forfatter Arthur O.Paulsen	Dato 07.11 1945	Bedrift NGU
-------------------------------	--------------------	----------------

Kommune Ølen	Fylke Hordaland	Bergdistrikt Vestlandske	1: 50 000 kartblad 12143	1: 250 000 kartblad
-----------------	--------------------	-----------------------------	-----------------------------	---------------------

Fagområde Geologi	Dokument type	Forekomster Thors gruve
Råstofftype Industrimineral	Emneord Glimmer muskovitt	

Sammendrag

Undertegnede fikk våren 1943 i oppdrag å befare en pegmatittgang i Trollarskarhaugen, for å gi en uttalelse om brukbarheten av gangens muskovitt. Gangen hadde vært bearbeidet en kort tid året i forveien, uten nevneverdig resultat. Da glimmerkvaliteten var meget dårlig, ble driften ikke gjenopptatt. Gangen hadde en bredde av ca 2 m hvor muskovitten opptrådte i en 30-50 cm bred sone langs hengen. Gangen fører også en del sjeldne mineraler, der hovedsakelig opptrer i hengsonen. Disse mineraler, thorit, cleveit og brøggerit, har vært gjenstand for utvinning. Opprinnelig ble her drevet inn en stoll langs gangen. Dette er den gamle "Thors grube".

Carl Thorsen
18.10.1945

Norges Geologiske Undersøkelse
Bergverket
Rapport nr. 6/12

Herr direktør dr. Carl Bugge,
Norges geologiske undersøkelse
Oslo.

BEPARINGSRAP.
Aa. Thors Grube.

Bergverket

Undertegnede fikk våren 1943 i oppdrag å befare en pegmatittgang i Trollarskarshaugen, for å gi en uttalelse om brukbarheten av gangens muskovitt. Gangen hadde vært bearbeidet en kort tid året i forveien, uten nevneværdig resultat. Da glimmerkvaliteten var meget dårlig, blev driften ikke gjenoptatt. Gangen hadde en bredde av ca 2 m. hvor muskovitten optrådte i en 30-50 cm bred sone langs hengen. Gangen fører også en del sjeldne mineraler, der hovedsakelig optrer i hengsonen. Disse mineraler, -thorit, cleveit og brøggerit - har vært gjenstann for utvinning. Oprindelig blev her drevet inn en stoll langs gangen. Dette er den gamle "Thors grube".

Gruben ligger ca 150 m.o.h. og ca 500 m. fra bilveien Odda -Haugesund på gården Valles grunn, ca 9 km. NNO for Skjold og 40 km. NO for Haugesund.

Gangen har et strøk av henimot NS med et fall av ca 70° mot øst.

Det var funnet av thoritt som i nittiårene foranlediget at drift blev satt igang. Forekomsten skal ha levert forholdsvis meget thorit uten at der foreligger noen opplysninger over produksjonen.

Sammen med thorit blev også uranmineralene tatt vare på og avhendet, først vistnok til mineralogiske samlinger men senere da uranmineralene fikk teknisk anvendelse blev forekomsten

solgt til et engelsk selskap, der drev en rasjonell utvinning av uranertsene. Av særlig interesse var uranmineralens innhold av radium. Denne var - ifølge et brev (av 14/2-1911) fra Sir William Ramsay til dr. Reusch-- i gjennomsnitt 3 a 4 mgr. radium pr. tonn utsortert erts. Denne verdi svarer til ca 4 kg.met. uran pr. tonn. Arbeidet blev innstillet, da mengden var for ubetydelig til en lønnende drift.

Bergverksstatistikken inneholder desværre ikke noen opplysninger om driften eller om størrelsen av de produserte kvantiteter. Ifølge en opplysning gitt i en avis, skal produksjonen i gjennomsnitt ha ligget på ca 50 kg uranerts pr. uke, men dette gjelder vel produksjonen for en kortere tid, muligens året 1899. Drift har vistnok vært forsøkt i de senere år uten nevneværdig resultat.

Forekomsten blev tatt op igjen i nov. 1942 og drevet en 3-4 måneder for å utnytte gangens glimmerinnhold. Under denne drift blev endel uranerts tatt ut.

Forekomstene blev befart av statsgeolog J.Rekstad i årene 1903/04. Han beretter imidlertid at uranerts ikke var synlig i pegmatittgangen. En liten synk midt i gangen var vannfylt og således utilgjengelig.

Undertegnede besøkte, som ovenfor omtalt, forekomsten i juni måned 1943. Da min befaring gjaldt andre mineraler undersøkte jeg ikke gangen særlig omhyggelig. Jeg så heller ikke noen av de sjeldnere mineraler.

Efter hvad avisene opplyser, er forekomsten nu ihøst undersøkt av en medarbeider ved Bergens Museum, og prof. N.H.Kolde-rup opplyser at det var svært litet å finne av sjeldne mineraler. Ved de hittil foretatt undersøkelser er der således ikke påvist større mengder av uranholdige mineraler. Man vet heller ikke om de opptredende uranertser, cleveit og brøggerit, inneholder den modifikasjon av uran som nu har fått teknisk interesse.

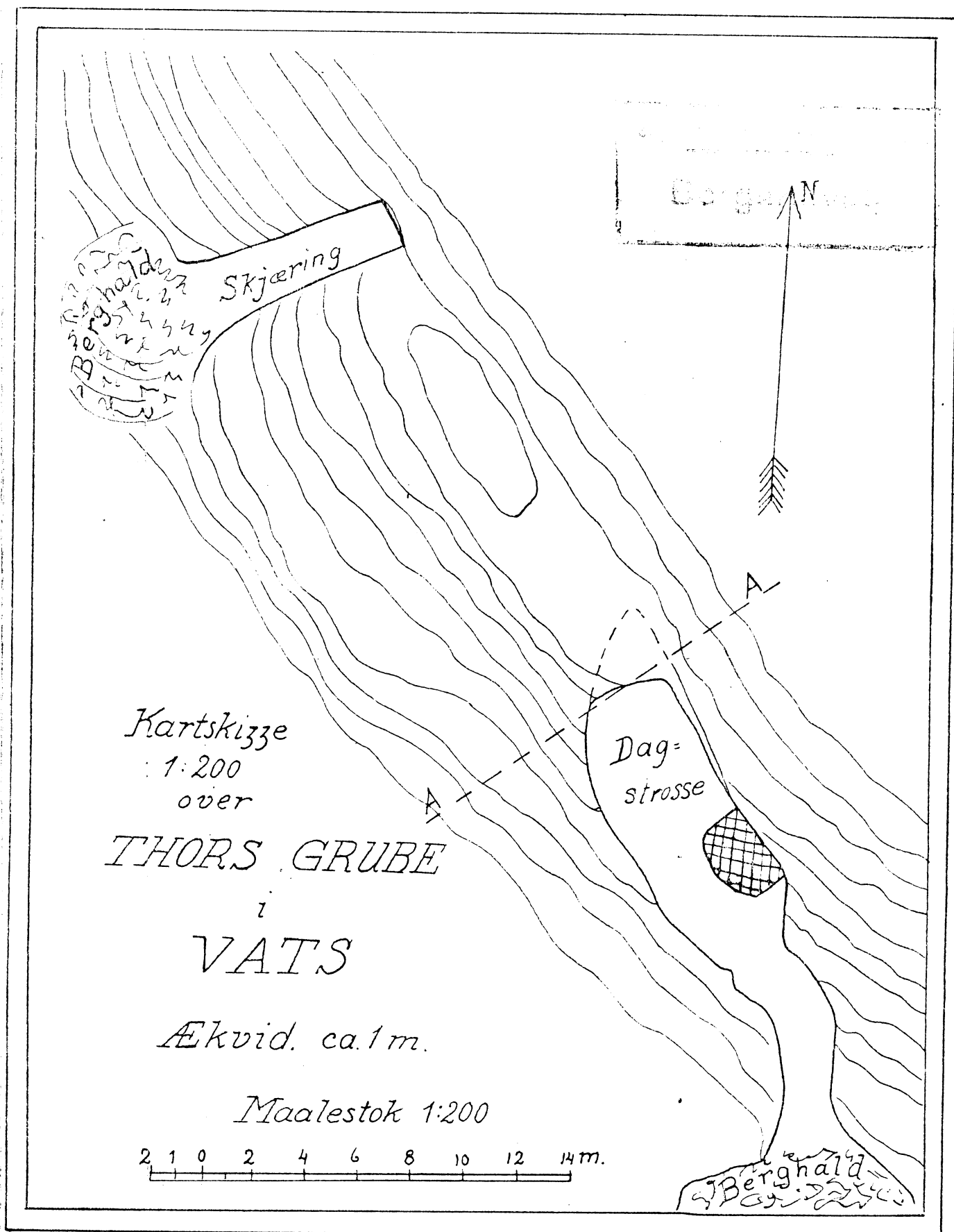
Det er i det hele foretatt få undersøkelser av norske uranforekomster. Det er sannsynlig at pegmatittgangene som det her er tale om kun holder forholdsvis små mengder av uranertser, og man kan neppe for tiden tenke på å få igang nogen lønnende drift på disse mineraler. En annen sak er det at det kan ha en generell interesse å foreta en prøvedrift både ved Thors gruva og andre pegmatittganger.

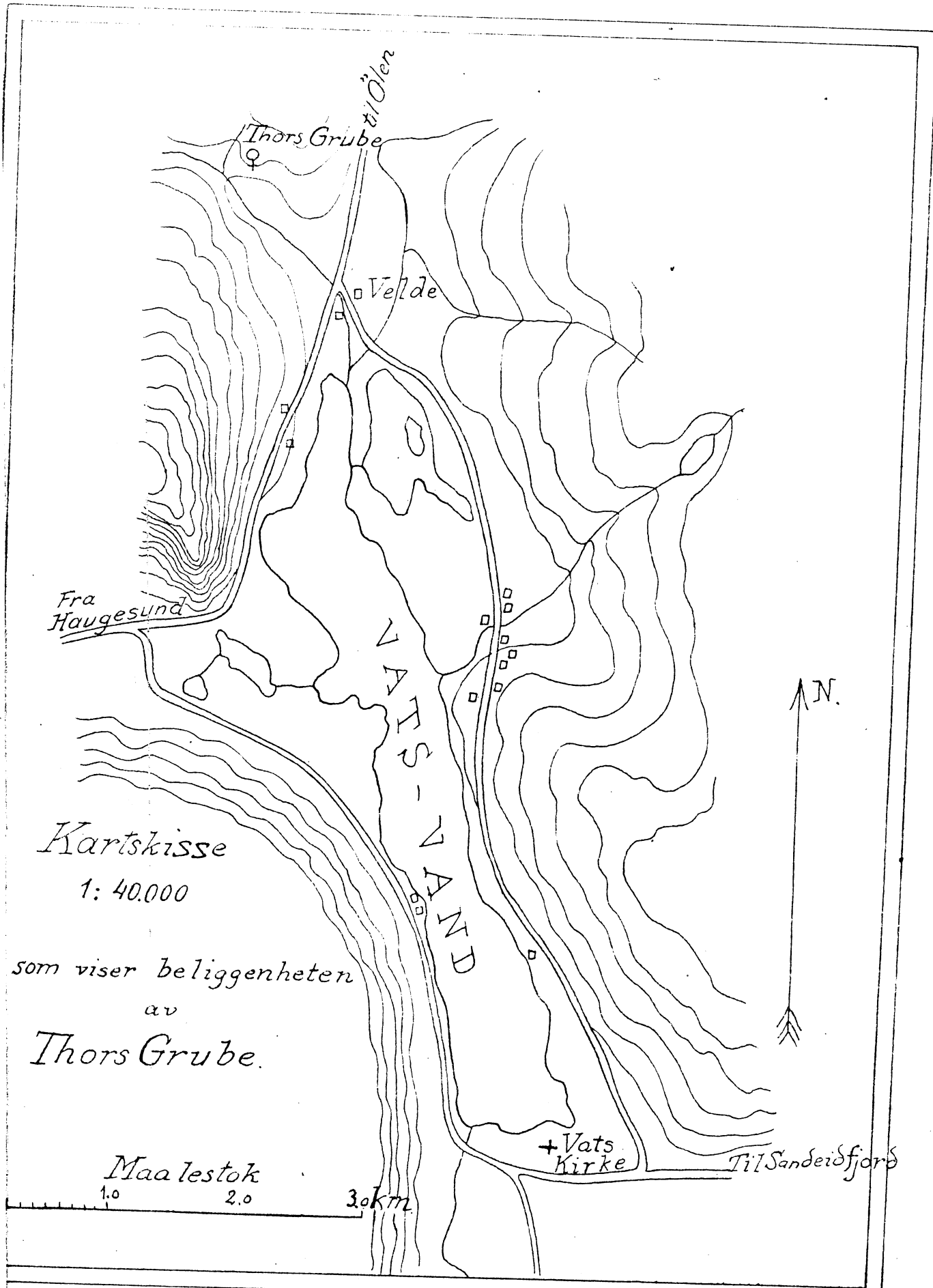
Det kan også nevnes at vi bør undersøke forskjellige skifere, særlig alunskifer efter uraninnhold, da det andre steder, således i Sverige, er påvist uran i endel skiferforekomster.

Som forholdene ligger an kunde det komme på tale at staten legger beslag på alle uranforekomster her i landet, således at en eventuell utnyttelse av disse blir monopolisert av staten.

Oslo, den 7. nov. 1945

And. O. Fjellum

Kartskisse
1: 40.000
som viser beliggenheten
av
Thors Grube.

Maalestok
1.0 2.0 3.0 km

Kopi efter eldre karter.

Profilskitze 1:200 efter linje A - A. Thors Grube, Vats

